

IGAZ KERESZTÉNY
MAGYAR HITVALLÁS

IRTA:
BARABÁS ISTVÁN

BUDAPEST, 1936.

Előszó

A sorozat első füzetének tárgya korunk lelki életének válságos helyzete volt. Azóta, hogy az megjelent, elhangzott az itt közölt rádiós beszéd a budapesti unitárius templom szószékéről. A kiadó, amikor rádióján hallgatta a beszédet, örömmel állapította meg, hogy annyi sok más hasonló megnyilatkozás után ez valóban a mai emberhez szól s nagyon alkalmas arra, hogy a mai ember lelkében felöltő tisztán vallásos kérdésekre feleletet adjon. A sok próbálkozás között, amelyeknek se szeri se száma, ez az emberi hitvallás a múltba nyúl tájékozódásért: az evangelium felséges világába, ezért ott van a címben e szó: keresztény. De e jelző mégsem valami elhasznált, unalmas, örök-visszatérő, üres jelszó csupán, ennek mélységes igazságtartalma van, amely a jövő kérdéseit van hivatva megoldani, mint maga az evangelium. Az igazság mindenek felett: ez ennek az unitárius kereszténységnek termékeny jelszava. Ezért szerepel a címben ez a szó: igaz. És végül ezek az egyetemes örök igazságok olyan sajátos ruhába vannak öltöztetve, hogy a magyar lélek boldogan ujjong fel: ez éppen nekem szól, úgy érzem, hogy a Názáreti ezt éppen nekem, az én szegény magyar népemnek mondta. Ezért került a címbe ez a szó: magyar.

Együttvéve a kis füzet hitvallás, bátor, tiszta, nemes hitvallás egy szebb, egy boldogabb életről,

amely még nem volt, hanem csak lesz. Az evangélium nyelvén szólva: a mai ember hitvallása az eljövendő Istenországáról s annak szellemi berendezéséről.

Mindazok, akik a füzet eszméinek bővebb kifejtése iránt érdeklődnek forduljanak, akár a szerzőhöz, akár a kiadóhoz. Címük a színes borítólap utolsó oldalán található. Egyben kérem a füzet olvasóit, hogy ha az itt közölt gondolatok megnyerték tetszésüket, szíveskedjenek elolvasásra tovább adni barátaiknak és ismerőseiknek.

Budapest, 1936. júniusában.

A kiadó.

LEKCIÓ

Én vagyok a jó pásztor, ismerem az enyéimet és azok is ismernek engem. Más juhaim is vannak nekem, azokat is össze kell gyűjtenem s ráhallgatnak majd az én szavamra és léssen egy nyáj, egy pásztor.

János ev. 10. rész: 14-16.

TEXTUS

Ez pedig az örök élet, hogy megismerjenek téged, egyedül igaz Istent és akit elküldöttél a Jézus Krisztust.

János ev. 17. rész: 13.

A keresztény hitrendszer záróköve az örök élet hite. Befejező gondolata az apostoli hitvallásnak. Értelme és magyarázata a földön kezdődő és az örökkévalóságban végződő életnek. Az örök élet hite nélkül a keresztény ember élete hasonlós volna a hegy gyomrában elvesző alagúthoz. A feltámadás hite is csak céltalan szárnyalás, páráként eloszló ködkép volna. Kettétört oszlop, amelynek feliratát nem lehet végigolvasni, a sivatag homokjában eltűnő ér, aminek nyomán nem fakad virág, nem zöldül oázis. Ezért esik a hangsúly a keresztény hitvallásban az örök élet hitére. Ezért ragyog ez a gondolat az Ur Jézus Krisztus követőinek lelki égboltozatán, mint torony csúcsán a csillag vagy a kereszt.

János evangélista értelmezése szerint az örök élet az Isten és a Jézus Krisztus megismerése. „Ez pedig az örök élet, hogy megismerjenek téged, egyedül igaz Istent és akit elküldöttél, a Jézus Krisztust.” Az örök élet tehát nem állapot, nem földi vagy égi birodalomban való élet, hanem ismeret, hitbeli tapasztalat, a mulandóság gondolköre fölé emelkedés, az Isten küldöttje, az Ur Jézus Krisztus megjelölte uton. Istennek, a mi mennyei édesatyánknak helyes ismeretére az Ur Jézus Krisztuson át juthatunk. Amilyen képet alkotunk tehát az Ur Jézus Krisztusról, olyan képet kapunk az Istenről is.

A magyar keresztény unitárius anyaszentegyház az Úr Jézus Krisztus lényét, arcását, lelkét minden időben az evangéliumokban kereste és találta meg. Megbecsülte a szentírásban felhalmozott drága kincseket, a vallásos léleknek Isten lelkétől ihletett megnyilatkozásait, de a csillagokat sohasem tévesztette össze a nappal — az evangéliummal. Áhítatos lélekkel emelte ajkához a kies folyók vizét, amely imádkozó és istentkereső örömeből vagy fájdalomából fakadt, de az élet vizét mindenkor a forrásnál, a kútfontól: az evangéliumban lelta meg. Ha ezt a forrást elzárták szeme elől, leásott a mélyre, hogy közelébe férközve felüldithesse szívét-lelkét. Merész vállalkozása közben sok mindenről lemondott, amit mások az üdvösségre nélkülözhetetlennek tartottak, sokat, sokszor mindent kockára tett, de az élet vize után való sóvárgása, bolyongása közben szomjuhozváéhezve, mindig az ősforrást kereste, megpihenni csak amellett tudott.

Az örök élet vize után epedő unitárius lélek az őskeresztény hitvallások alapján százados küzdelmek során alkotta meg mai hitvallását s abban Jézus Krisztusról ezekben a szavakban tesz hitet: „Hiszek Jézus Krisztusban, az Istennek egyszülött fiában, a mi urunkban!” Az apostoli hitvallásnak ebben a rövid meghatározásában benne van a felelet arra a két kérdésre: *Ki és mi nekünk az Úr Jézus Krisztus?* Kátészerű magyarázatában unitárius anyaszentegyházunk a Jézus Krisztust Megváltónak, lelki királyunknak — Krisztusunknak — Isten egyszülött fiának, erkölcsi szabadiónknak, Üdvözítőnknek, örök eszményünknek tanítja.

Isten egyszülött fiának abban az értelemben, hogy az Isten teremtette lények között ő jutott legközelebb Istenhez erkölcsi fenségben, lelki tisztaságban, bűnnélkülvalóságban és tökéletességben.

Lelki királyunk — Krisztusunk — aki fölöttünk erkölcsi hatalmával, az örök életre mutató törvényeivel uralkodik, de nem ítélkezik, mert az ítélet egyedül Istené.

Erkölcsi szabadiónk, aki, amikor minket az istenfiúság tudatára ébreszt, egy felsőbbrendű ország polgáraivá avat és az égre mutatva kiemel a romlandó világ kétségei közül. Megnyugtat afelől, hogy mi is akként cselekedhetünk, amiként ő cselekedett. Az elérhetetlennek látszó csúcsok meghódítása lehetőségének reményét oltja szivünkbe, ezzel megmenti lelkünket a magábaroskadástól, a szárnyaszegettség leverő hatásától és a lelkivilág csodáit valósággá teszi számunkra.

Megváltónk, aki minket életével, tanításaival, példaadásával váltott meg az életre, a nemesebb eszményekért való küzdelemre, önként vállalt halálával, vérehullatásával pecsételve meg tisztán megharcolt életének igazságait.

Örök eszményünk, aki erkölcsi épségének teljességében fénylő napként ragyog fölöttünk, sugározva szivünkbe az élet fényét, visszatükrözve a mennyei Atya orcájának vonásait, mint csendes tó vize az ég kékjének mosolygását. Égre mutató keze, biztató hangja, mindenkit magához ölelő szeretete élő bizonyosság arról, hogy valóban az Istennek szerelmes fia, akiben az Atya gyönyörködik.

Az Úr Jézus Krisztusról alkotott ilyen ismeretünknek egyedüli forrása az ő evangéliuma.

Evangeliumának pedig az a része, ahol az embernek Istenhez való viszonyáról beszél, üdvösségének útját örök időkre megszabja — a hegyi beszéd. Az a beszéd, mely páratlan szépségben tündöklök az emberi elme alkotásainak ormán. Találóa mondja Papini — a Krisztus Története írója — a hegyi beszédről: „Aki egyetlen egyszer is olvasta és nem érezte, legalább az olvasás rövidke perceiben a hálás gyengédség borzongását, a torkát fojtogató, kifakadni készülő sirást, a megsemmisülést a szeretetben s a lelkifurdalásban, azt a tétova, de izgató szükségérzetet, hogy tenni kell valamit, mert ez a beszéd nemcsak hang és jel, hanem közeli reménység, élő élet minden élőben, jelenvaló igazság — aki csak egyetlen egyszer olvasta és mindez nem viharzott rajta végig — abban nincs semmi, amiért megérdemelné szeretetünket, mert az embernek minden szeretete sem kárpótolja azért, amit elveszített.“

Ehhez a csodálatos beszédhez tapad az evangéliumok többi tanítása, mint fürtök a szőlőtőkéhez. A példázatok, a hasonlatok egész serege az Atyáról, az Atyának gyermekéről, a mennyek országáról, embernek Istenhez, az embernek emberhez való viszonyáról, a boldogságról és arról az egész káprázatos lelkivilágról, aminek szépségeit az Ur Jézus Krisztus festette meg örök életű színekkel.

Unitárius anyaszentegyházunk ezeket a cselekedetszerű beszédeket aranymérlegnek tekintette mindenkor és annak tartja ma is. A vallásos léleknek és szívnek mindennemű megnyilatkozását ezen a mérlegen méri meg. A lüktető sorokban, a tündöklő képekben szemtől-szembe látja itt az egye-

düli igaz Istent és az Ur Jézus Krisztust; igazolását abbeli álláspontjának is, hogy az *Ur Jézus Krisztus nyájának felekezetre tagozódása csak elkerülhetetlen kényszerűség, de nem követelménye a Megváltó gondolatának.* Valóban a magasságból hangzó beszéd a hegyen mondott beszéd! Szárnyaló hit, ég mosolya. Istennel megbékélt lélek derüje, verhetetlen optimizmus és a mindenséget átfogó élő reménység tündöklő kerete. Lángoló szavai, mint Galilea földjén a szikrázó napfény, mindent megvilágítanak, mindent a maga valóságában mutatnak, ami az ember lelki életére, földi boldogságára és mennyei üdvösségére tartozik. Mintha egyenesen az unitárius lélekre szabta volna a mi Urunk! Sem a Beszédben, sem a példázatok és hasonlatok gyöngysorán végig, *sehol egyetlen ígében nyoma sincs olyan gondolatnak, amit a felekezeti képzelődés a maga céljára kisajátítani tudna.* Mondd el bármelyik fejezetét a sivatagban, a hangtalan pusztaság megrezdül tőle, mint Memnon szobra a nap fényétől. Menj be enélkül akár melyik fényes templomba, süket kötömeggé válik az és nem mond neked semmit, éppen semmit! Olvastán úgy érezzük magunkat, mintha égbenyuló magas hegyek csucsait járnók, ahol lelkünket az isteni kegyelemnek olyan sugari érik, amilyeneket a lelki élet alsóbb tájékain hiába keresünk. Új vörsejtek termelői, új erőforrások megnyitói, új világok csillagképletei ezek a sugarak.

Az unitarizmus, mint vallási irányzat, az unitárius egyház, mint ennek a vallási irányzatnak külső megjelenési formája, minden időben erről a magaslatról szemlélte a vallásos élet lelkivilágát. Ezeket a sugarakat kereste, ezekre a vizekre vágya-

kozott olthatatlan szomjusággal, ezekben a csillagképekben gyönyörködött. Istent kereső vivódásában, tanítómesterének követésében ezek a sugarak világítottak előtte örökfényű csillagokként. Az unitárius lélek az eszményi magasságok keresése közben sokszor károsodik földi érdekeiben; az ember alkotta dogmák és hagyományok szűk keretein túl keresve lelke nyugalmát, hitének igazolását, pótolhatatlannak látszó értékeket áldoz föl. De ilyen nagy áron is boldogabb, ha az Ur Jézus tanítványának érezheti magát, ha hallhatja az evangéliumi üzenetet: „*Erről ismernek meg titeket, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretitek.*” A jó pásztor nyája tagjának tudja magát, sorozzák a keresztény egyház akármelyik aklába, vagy vonják meg tőle a betű emberei a keresztény nevezetet. Annak megnyugtató tudata, hogy a napot könnyebb megvakítani, mint az Ur Jézus Krisztusnak ezt a minden hívő lelket egybefoglaló törvényét megdönteni — mindenért kárpótolja. Tudja azt is a Beszédből, hogy Urunknak ez a nagy törvénye nemcsak erre a földi életre, hanem az örök életre is érvényes szabály. Hogy amikor a hívő tanítvány odaadásával emeli szemét a Mesterre, megértette az ő követelő intését is: „Ha nem lesztek olyanokká, mint a kis gyermekek, semmiképpen sem mehettek be a mennyeknek országába.” Ha olyanokká nem lesztek, mint a kis gyermekek! . . .

De hogyan lehetséges ez — kérdezed atyámfia, az evangéliumi emberrel? Erre a kérdésre az unitárius egyház fölmutatja előtted a világirodalom legragyogóbb gyöngyszemét, a tékozló fiuról szóló példázatot és azt mondja neked: a szeretet útján, a bűnbánat könnyein keresztül, testvér! Kifosztott

életed roncsaival, beszennyezett lelked sebeivel, szétfoszlott álmaid maradékával vissza kell térned az atyai ház küszöbéhez. Ujjá kell születned, az Atya kezére kell hajolnod, könnyeid harmatában megtisztulnod, bocsánatot kérsz. És ezt neked kell megtenned, mert te vétkeztél és neked kell bűnhődnöd. Jól véd a lelkedbe, hogy magadért magadnak kell helyt állanod! Isten *kegyelmével*, az Üdvözítő *utmutatásával* veled van és ha hiszel az Ur Jézus Krisztus szabadító példaadásában, ha szivedet ajánlod szent áldozatul Istennek, meg is hallod majd a vigasztaló szót: „Kelj föl és többé ne vétkezz!” Csak azt ne gondold, hogy vétkeidet Istenen kívül megbocsáthatja más, vagy a büntetést átvállalja valaki rólad. Ne álltasd magadat azzal, hogy bűnben fogantatván, csak bűnös lehetsz. A bűneset legendája rémíthette az embereket addig, amíg a Megváltó meg nem ismertette velük az Istent, a mennyei édes Atyát. De amikor a Beszéd elhangzott, értelmetlenné vált a bosszuálló Isten fogalma és elfoglalta helyét a megtévedt gyermekeit keblére ölelő, irgalmas Isten képe. A bűn és megváltás kérdésében az unitárius egyház álláspontja határozott és világos. Az Isten az embert jónak teremtette az *életre* és nem rossznak a *kárhozatra*. Azért vagyunk bűnösök, mert gyarlók vagyunk és nem azért vagyunk gyarlók, mert bűnben születünk. Ha az Isten fogatékos erővel enged utunkra, ad módot is arra, hogy gyöngeségünk erővé, félelmünk bátorsággá változzék. Ha van hited az Ur Jézus Krisztusban, ha szivedet Isten templomává avatod, Isten föloldoz — és csak egyedül Ő! — örömmel ölel

keblére, ki elvesztél és megtaláltattál, meghaltál és föltámadtál.

Ilyennek rajzolta meg az evangéliumban az Ur Jézus Krisztus Istent, az Atyát és gyermekét, az embert. Ez az alapgondolata az evangéliumnak. Ennek a gondolatnak megvilágítására szórta szét az Üdvözítő lelkének gyöngyeit, mint megannyi gyémántszemet, rámutatván mindenkor arra az elengedhetetlen követelményre, hogy *a hitet nyomon kell követnie a cselekedetnek is*. A hit az örök élet lámpása ezen a földön és a hitből táplálkozó cselekedet, tetté vált szeretet, boldog örömmé magasztosult szenvedés építő anyaga az örökélet felé vezető útnak. Régi kedves gondolatom és ha rajtam állana, minden templomunkban — a világ legszébb körképeként — megörökíteném az Ur Jézus Krisztus életéből és tanításaiból azokat a fenséges jeleneteket, amelyek mintegy tartó gerendái az evangélium gondolatrendszerének és amelyek szöveg nélkül is beszélnek, gondolkozásra készítetnek, bűnbánatra indítanak, reménységet támasztanak. — A betlehemi jászolbólcső, a hegyen tanító Mester, a kis gyermeket karján tartó jó Pásztor, a bűnös asszonyt fölemelő Jézus, az irgalmas szamaritánus, a tékozló fiu, az utolsó vacsora, a Getsemáné kertben viaskodó Emberfia és végül a betlehemi bölcsővel szemközt a Golgota keresztnél szenvedő Megváltó, töviskoronás feje fölött a megnyilatkozott egekkel. — Ez a néhány evangéliumi kép világosan mutat rá az isteni kegyelem szakadatlan sugárzására és arra az üdvözítő hitre, hogy könnyeken, botlásokon keresztül bár, de van mód a szabadulásra, út a fölemelkedésre. Az evangélium tanítása szerint az életadó Isten minket a földi élet telje-

sebbé, boldogabbá tételére hívott el és az élet fejedelme a sir szélén is az örökélet felé vezető útra mutat.

Az unitárius vallás ezt az evangéliumi tanítást a szentírás minden más tanítása fölé emeli. Ezért szabadítja föl magát az evangélium vezető gondolatával szembenálló idegen tanok igája alól. Nyíltan hirdeti, hogy Isten teremtett világából nem az Isten, hanem a gyarló ember csinál siralomvölgyet s magából elnyomorodott eszkimó-roncsot. Hitünk szerint földi boldogságunk és mennyei üdvösségünk azon fordul meg, hogy Isten segédelmével *miként tudunk sáfárkodni a reánk bízott talentumokkal*, mit és mennyit viszünk be életünkbe a Megváltó lelkéből? Szilárdan hiszünk abban, hogy az Istennek belénk lehelt lelke éppen azért, mert Isten lelkéből lelkedzett, nem lehet rabja sem hitrendszerek betűinek, sem áldozata a számbeli többség nyers erejének. Istennek egyformán gyermekei vagyunk, osztályosai kegyelmének, polgárai a mennyek országának, részesei az örök életnek. Egyazon reménységre születünk, egyazon lelket vettük, egyazon kenyérrel táplálkozunk, egyazon törvény alatt élünk. *Egy nyáj vagyunk, egy a főpásztorunk, az Ur Jézus Krisztus*, akit a keresztény anyaszentegyházban egyedül illet meg a főpásztori nevezet. Hitünk, meggyőződésünk, Istenről alkotott fogalmunk lehet más és más, *de rendeltetésünk, célunk csak egy*. Egyenlő rangú lelkek birája pedig csak az Isten lehet! Bánk bán mondja a királynak: „Szerette királyom, Árpád és Bor vére között folyó dologban bíró csak Magyarország lehet“. Szerette felebarátom, keresztény testvérem! Hit és hit, meggyőződés és meggyőződés között bíró csak a lelkiis-

meret lehet! *A lelkiismeret szava pedig Isten szava, az Isten igéje, amint azt az Ur Jézus Krisztus evangéliumában reánk hagyta. Ki, mit tart abból és az egész szentírásból elfogadhatónak, kötelezőnek, lelki üdvösségére szükségesnek, azt egyedül az élő hit világosságánál az Isten mélységeit is vizsgáló lélek dönti el. Ezt az élő hitet ajándékképpen kapjuk Istentől. Dávid Ferenc fogalmazásában: a hit Isten ajándéka. Ajándék és nem valamelyes földi alakulat, felekezet, vagy tábor alamizsnája, amit olyan mértékben kapunk, amilyen arányban egyik-másik hitvallás tételeit megtartjuk, vagy nem tartjuk meg. Hitformáknak, egyházaknak létjogosultsága csak addig a pontig van, ameddig az égből alászállt hitet védelmezik, erősítik s annak útját Isten felé egyengetik. Mert nem a hit van az egyházért, hanem az egyház a hitért!*

Az unitarizmus a kereszténység őskorától kezdve napjainkig ezért a hitért élt és harcolt. Ezt a hitet formálta vallássá az unitárius egyház. Ezt az egyházat védelmezi közel négyszáz esztendő óta a mi drága székely népünk lelkével-testével és öntözi könnyével-vérével. Dávid Ferenc, egyházalapító első püspökünk — az egyedüli magyar földön született vallásreformátor — erre a hitre tette rá életét. János Zsigmond, első unitárius fejedelem és utolsó választott magyar király ennek a hitnek emelt védőbástyát országos törvényekben. A három nemzet és négy vallás népe ennek a hitnek védelmében termelte ki magából a hit és lelkiismeret szabadságát s biztosította alkotmányában annak életét, soha el nem homályosuló álló csillagként tűzve fel azt az emberi kultúra égboltjára. Mondhat bármit a mindent átértékelő modern

történetírás, a hit és lelkiismeret szabadságát biztosító 1568. évi törvény *akkor mégis a teljes vallás-szabadságot jelentette! Ezt a történelmi valóságot az erdélyi lélektől, az erdélyi lélekből fakadó, az evangéliumra támaszkodó unitárius gondolattól, amely kovásza volt az erdélyi lélekszabadító reformációnak, senki el nem vitathatja. Kijegecsedése ez a törvény annak a mély vallásos és magasrátörő léleknek, mely az ezeröttszáz éves székely nemzet és az erdélyi magyarság jogrendszerének mindennemű alkotásán átragyog.*

Evangéliumi egyházunk az erdélyi lélekből merítette a mások véleménye iránt tartozó föltétlen tiszteletet. Erre a magatartásra nem a kisebbségi helyzetéből folyó meggondolás vagy kényszerűség, mint azt sokan hiszik, hanem veleszületett úri gondolkozása, a turáni lélek adottsága kötelezte. A székely nemzetet az ezermillió lelket kitevő nagy turáni népcsaládból a történelem vihara vetette, mint egy felhőfoszlányt, Erdély bércei közé, ahol másfélezer éves élete folyamán minden időben megőrizte azokat a vérségi és lelki tulajdonságokat, amelyek a messzeködlő távolban Attila király urunkat a fél világ urává emelték. Trónraléptének 1500-ik évfordulóján nyomorgatásaink és próbáltatásaink nehéz éveiben a tisztelet érzésével esik tekintetünk nemes alakjára, az első igazi úrra, aki a történelem színpadán megjelent. Az evangélium szelidségre nevelő útjait járva, jól esik tudnunk, hogy az „Isten ostora“ le tudta magát győzni akkor, amikor Róma kapujában meghajolt a Názáreti lelki hatalma előtt, példát adva késői utódainak arra, hogy minden földi hatalmat és erőt meg kell szentelni az evangélium szellemével. Fajtánk a kö-

rülöttünk élő népek közül elsőül vette fel a keresztény vallást ezért joggal reméli, hogy másfélezeréves igazságai diadalmasan állják ki a próbát. Bizik az örökké élő Isten igazmondásában, aki nem engedheti meg, hogy az igaz elvesszen és a máról holnapra való földi hatalmasságok erőszakoskodásának áldozata és szabad zsákmánya legyen. Nemes gondolkodása, Isten országának építése terén végzett becsületes és jó szándékú igyekezete egyképpen jogot adnak neki az életre.

Meg kellett már egyszer mondanunk ezeket, a rendelkezésünkre álló legnagyobb nyilvánosság előtt azoknak, a kik a bennünk munkáló isteni lelket nyers erővel akarják megölni. Erős a meggyőződésünk afelől, hogy az evangelium igazságaiért folyó harcainkban a külsőségek ellen hadakozó Ur Jézus Krisztus mellettünk áll. „Lélek az Isten és a kik Őt imádják, szükség, hogy lélekben és igazságban imádják“. Így tanít minket az Isten és az emberek között egyedüli közbenjáró, az ember Krisztus Jézus. Hisszük, hogy az ő nyomdokain helyesen ismerjük az egyedül igaz Istent, aki nem zár ki minket az üdvözülendők sorából. Tudd meg keresztény felebarátom, velünk egyazon keresztet viselő magyar testvérem, hogy a melyik pillanatban kiejtetted szádon a „krisztustagadó“ szót embertársad bántására, te magad zártad ki magadat a szeretet törvénye alatt élő nyájból, te magad váltál „krisztustagadóvá“! Az a krisztustagadás, ha a keresztény világ türi, hogy a jó Pásztor pártfogoltjai, a kis gyermekek, milliósámra pusztuljanak el éhségben, betegségben s merüljenek el az erkölcsi posványban! Ha a szenvedők sebeit nem gyógyítja, ha haszonért átengedi a

tevét és megszűri a szunyogot. Ha az Isten képét magán viselő embert emberi méltóságban alázza meg: ez a krisztustagadás! A történelemben sehol sem találjuk annak nyomát, hogy az igazságos Isten fajták, vagy vallásfelekezetek szerint, többség vagy kisebbség arányában osztotta volna el áldásos esőjét az emberek vetésén. Sem az Isten, sem az Ur Jézus Krisztus vallásfelekezetet nem csinált, sem az üdvösséget nem kötötte egyik vagy másik hitvalláshoz, vagy egyházhoz.

A magyar keresztény unitárius anyaszentegyház ezeket az igazságokat olvassa ki az evangéliumból. Szive vérével táplálja azt a szent tüzet, ami az Ur Jézus Krisztus szívének melegétől kapott lángra. Adja lélektől léleknek a drága örökséget, valaki az egyedül igaz Istent és a kit elküldött, a Jézus Krisztust, megismerni óhajtja. Odaát az ősi oltároknál, itt a vérző testü hazában e mellett a szent tűz mellett kell melegednie minden jó unitáriusnak!

Isten a mi mennyei édes Atyánk, áldott szent fia az ut, az igazság és az élet. Boldogok, a kik az ő igazságában bizva az ő útján mennek az életre és minden órában hittel mondhatják, szívvél érezhetik, hogy az örökélet már ezen a földön az övék! Ámen.